

**Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького**

НОРМОВАНА ГОДІВЛЯ КОНЕЙ

ГОЛОДЮК І.П. – к.с.-г.н., доцент кафедри годівлі тварин і технології кормів

ПЛАН

1. Особливості травлення та обміну речовин у коней.
2. Нормована годівля жеребців-плідників.
3. Особливості годівлі конематок.
4. Годівля робочих коней.
5. Напування коней.

ПРОДУКЦІЯ КОНЯРСТВА

1. ОСОБЛИВОСТІ ТРАВЛЕННЯ ТА ОБМІНУ РЕЧОВИН У КОНЕЙ

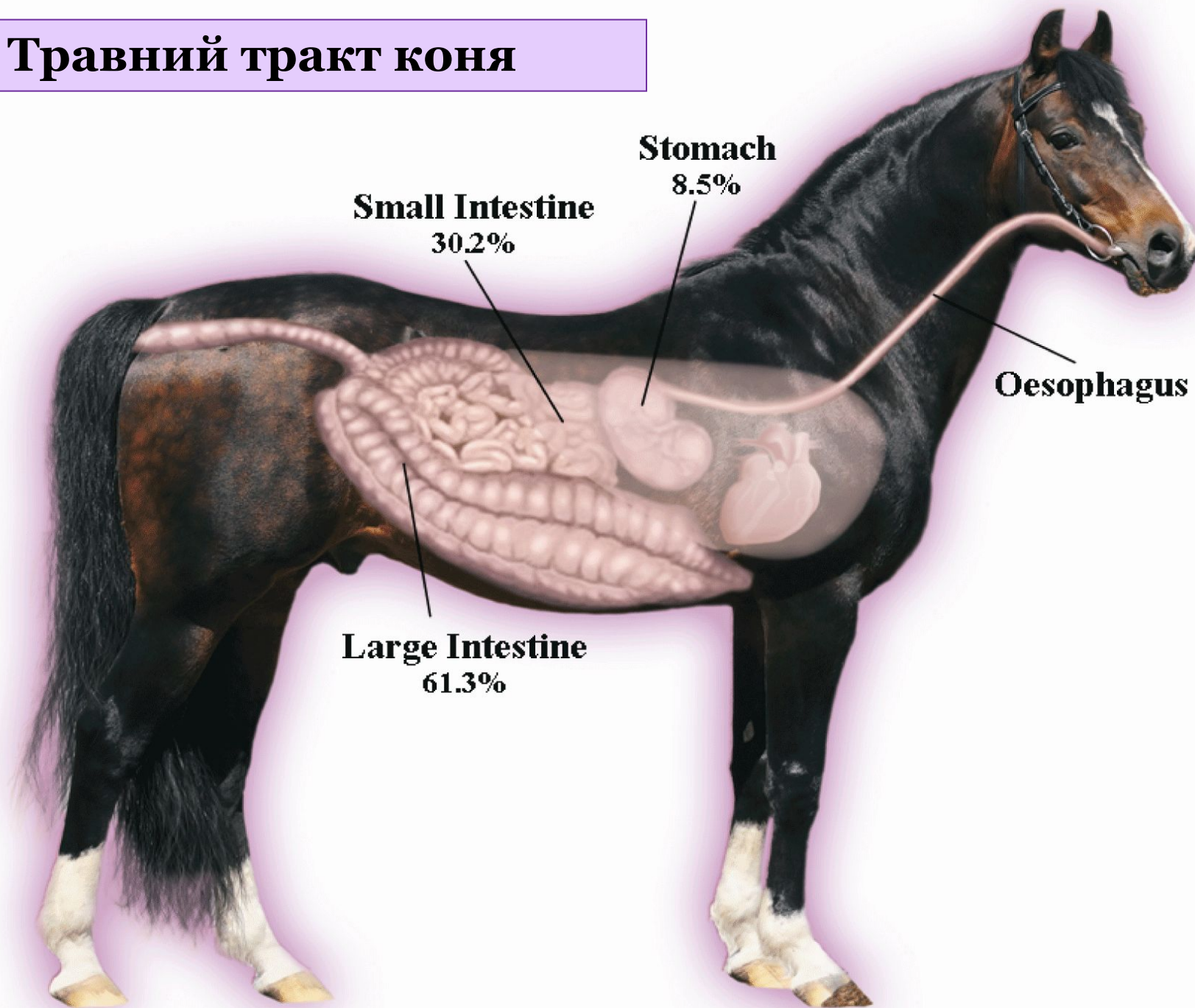
Губи та зуби коня

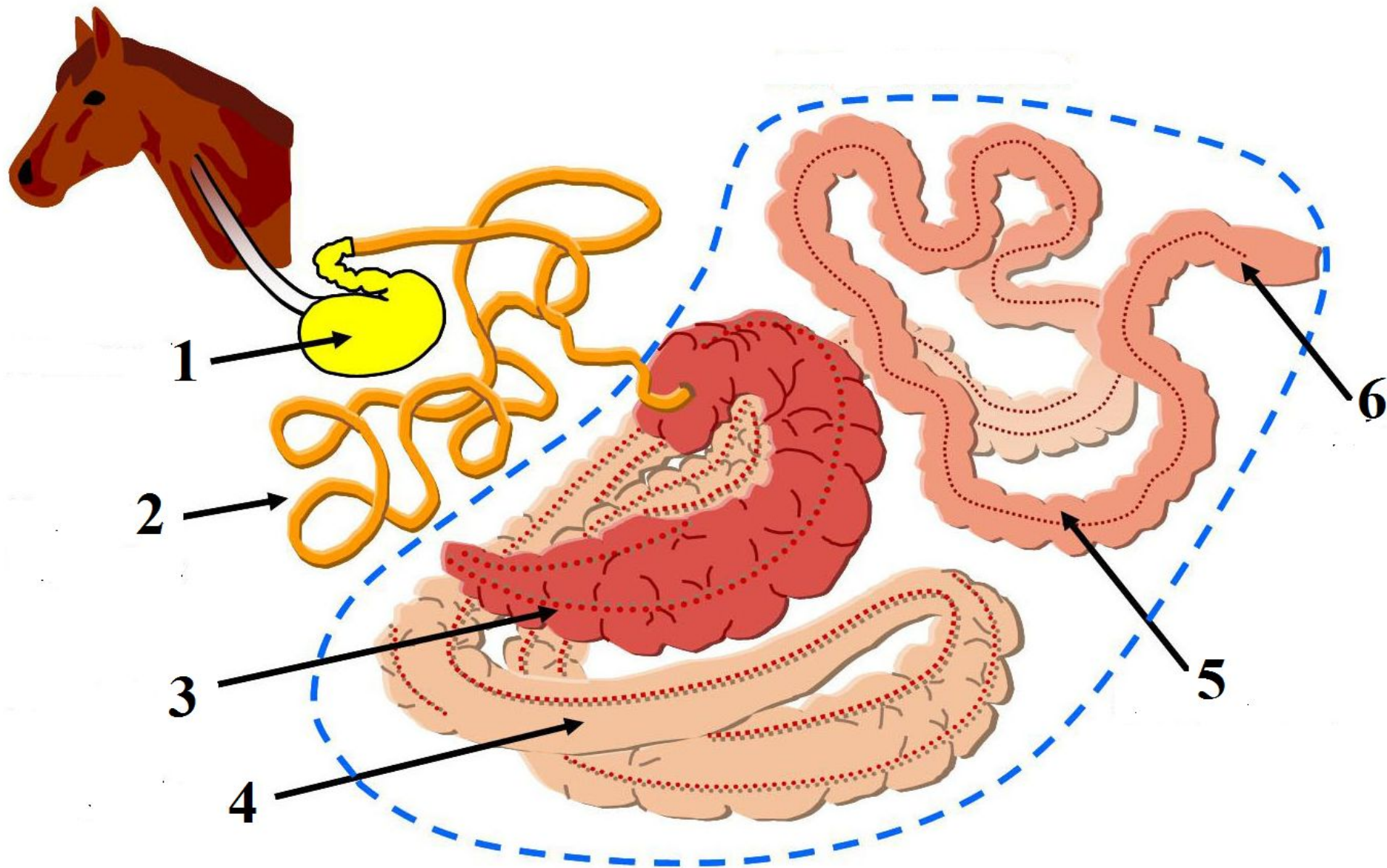

Жуйні м'язи коня

Травний тракт коня

Шлунково-кишковий тракт коня:

1 – шлунок; 2 – тонкий кишечник; 3 – сліпа кишка; 4 – поперечно-ободова кишка; 5 – мала ободова кишка; 6 – пряма кишка.

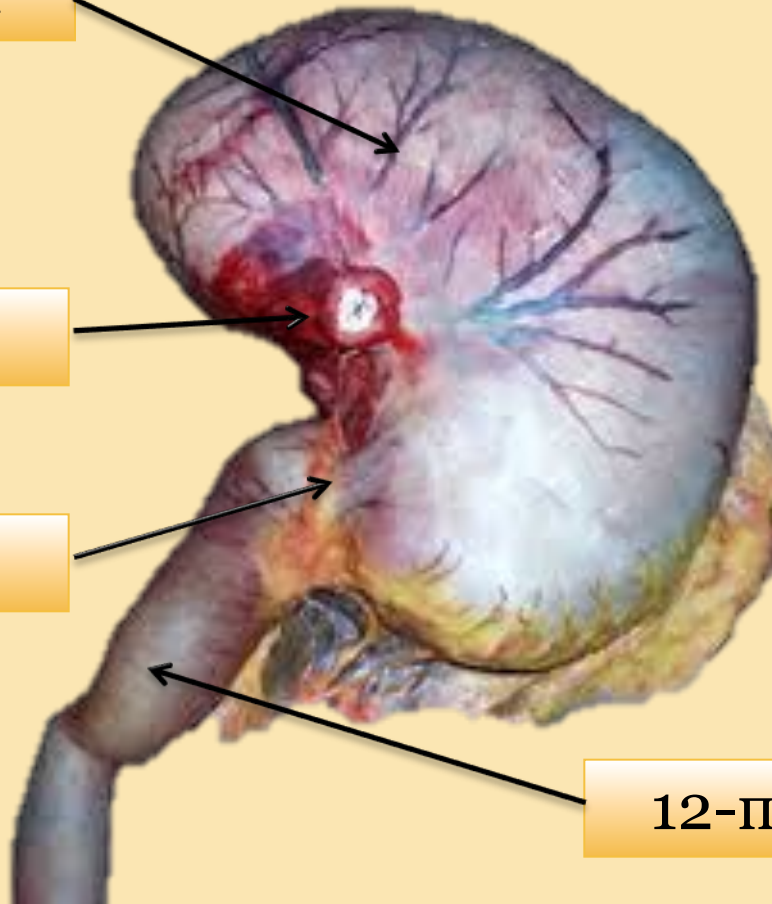
ШЛУНОК КОНЯ

Сліпий мішок

Вхідний отвір

Пілорус

12-пала кишка

ФІЗІОЛОГІЯ ТРАВЛЕННЯ У КОНЕЙ

Шлунок і його функції

Розмір	8 л рідини, що становить 10% загальної ємності травного тракту.
Що перетравлюється	Обмежене розщеплення білків.
Метод перетравлення	Концентрована кислота і ферменти забезпечують початок процесу травлення.
Що засвоюється	Нічого.
Тривалість процесу	Велика частина корму швидко проходить через шлунок, який рідко буває порожнім, частина корму затримується в ньому на 2-6 год. після годівлі.

Тонкий кишечник і його функції

Розмір	Вузька довга трубка довжиною 21-25 м, становить до 20% від ємності всій травної системи, складається з 3 основних частин – дванадцятипалої, голодної кишки і клубової кишок.
Що перетравлюється	Крохмаль, цукор, білки і жири.
Метод перетравлення	Ферментація .
Що засвоюється	Цукри, амінокислоти, жирні кислоти, мінерали, мікроелементи і віт. А, D і Е.
Тривалість процесу	Залежить від корму, обсягу годівлі та кількості фуражу. Перші частинки хімусу проходять як мінімум за 15 хв., але, в основному, процес займає 45-120 хв.

Товстий кишечник і його функції

Розмір	Великий ферментаційний орган, становить 2/3 всієї ємності травного тракту, вміщує до 100 л води і хімусу.
Що перетравлюється	Клітковина і інші речовини, що не засвоєні в тонкому кишечнику (крохмаль, цукри і білки), піддаються ферментації.
Метод перетравлення	Ферментація.
Що засвоюється	Вода і деякі мінеральні речовини (фосфор), оскільки є складовими частинами ЛЖК і вітамінів групи В, які утворюються в процесі бактеріальної ферментації клітковини.
Тривалість процесу	У коней, яких годують в основному сіном і сінажем, процес займає 48 год.

Одностороннє перевищення допустимої добової норми крохмалю порушує співвідношення між окремими поживними речовинами у раціоні та може викликати спазматичний синдром (**коліки**) внутрішніх органів, а у частини коней, які виявляють чутливість до метаболічної токсемії – **ламініт**.

Ламініт (запалення копита) – набряк внутрішніх шарів тканини копита.

Потреба в поживних речовинах та енергії для коней залежить:

- ☐ жива маса;
- ☐ фізіологічний стан;
- ☐ величина виконуваної роботи.

Типи годівлі коней:

- ☐ **сіно-концентратний**
(з додаванням коренеплодів і силосу);
- ☐ **трав'яно-концентратний.**

КОРМИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ГОДІВЛІ КОНЕЙ

ГРУБІ КОРМИ

Сіно: люцернове, еспарцетове, віко-вівсяне, конюшини, тимофіївки... До поїдання сіна з бобових коней привчають поступово, оскільки, воно може викликати здуття та больові відчуття (*коліки*). Згодовують сіно у натуральному вигляді без підготовки.

Солома – може становити не більше 10-15% загальної кількості грубих кормів. Перевагу надають соломі ярих культур (вівсяна, просяна, ячмінна).

Способи згодовування:

- ❑ *подрібнюють* (січка довжиною 3-5 см);
- ❑ *запарюють* (ошпарюють окропом і витримують до 8 год.);
- ❑ *здобрюють* (свіжою брагою, розчином меляси);
- ❑ *змішують* (з подрібненими коренебульбоплодами, конікормами (обрік) силосом жомом)

СОКОВИТІ КОРМИ

- ❑ **силос** (не згодують: спортивним коням, жеребним кобилам, робочим коням при виконанні важкої роботи);
- ❑ **сінаж**;
- ❑ **коренебульбоплоди**.

ЗЕРНОВІ КОРМИ

Овес (сприяє правильному формуванню та розвитку хрящової тканини, суглобів кінцівок, підвищує жвавість).

Згодовують:

- дорослим коням – 6-12 кг/гол./добу;
- лошатам – плющений або очищений від плівок.

Кукурудза (тонко розмелене зерно викликає у коней коліки, подрібнюють грубо (2-3 мм) або плющать, згодовують разом із вівсом або пшеничними висівками. Згодовують в холодну, обмежують – у жарку пору року.

Згодовують (допустима норма) – 3-6 кг/гол.

Ячмінь (у великих кількостях здатний викликати шлунково-кишкові коліки).

Згодують:

- у суміші з пшеничними висівками – 15%;
- із вівсом – 25%.

ЯЧМІНЬ

ПШЕНИЦЯ

Пшениця (плющать або грубо розмелюють і дають у суміші з іншими концкормами не більше 15-20% за масою).

Жито і тритикале (часто можуть бути уражені ріжками (плісенню), токсини яких викликають аборти у кобил). У зерні жита міститься антифермент 5-n-алкілрезорцінол («фактор жита»), під дією якого пригнічуються процеси бродіння та знижується перетравність поживних речовин. У раціоні – не більше 10-20% від суміші концкормів.

Обережно у годівлі коней слід використовувати **зерно бобових** – викликає запори та здуття (привчають поступово, згодовуючи після подрібнення або плющення у суміші з іншими кормами).

Згодовування концентратів

ЗЕЛЕНІ КОРМИ, кг/гол./добу:

- ☐ робочим коням (легка і середня робота) – 30-50;
- ☐ підсисним і жеребним кобилам масивних порід – до 60;
- ☐ жеребцям-плідникам – 20-30;
- ☐ лошатам після відлучення – до 6-8.

2. НОРМОВАНА ГОДІВЛЯ ЖЕРЕБЦІВ-ПЛІДНИКІВ

Норми годівлі жеребця-плідника залежать:

- ☐ жива маса;
- ☐ вік;
- ☐ порода;
- ☐ статеве навантаження.

Структура раціону у парувальний період:

- ☐ сіно – 30-40%;
- ☐ соковиті корми – 5-10%;
- ☐ концентровані корми – 50-60%.

Структура раціону в непарувальний період:

- ☐ сіно – 35-45%;
- ☐ соковиті корми – 10-15%;
- ☐ концентровані корми – 40-45%.

Даванка кормів для жеребця у парувальний період, гол./добу:

- ☐ прибне борошно – 0,2-0,3 кг;
- ☐ збиране молоко – 5-6 кг (за 1 раз не > 3 кг із висівками);
- ☐ курячі яйця – 5-8 шт. (разом із концкормами);
- ☐ дерть просяна – 0,5-1,0 кг.

Даванка кормів для жеребця у період спокою, гол./добу:

- ☐ високоякісне бобове і злакове сіно – 8-10 кг;
- ☐ червона морква, кормові буряки – 6-8 кг;
- ☐ концкорми (у вигляді зерно сумішки) – 5-5,5 кг.

Техніка згодовування кормів:

- ❑ **сіно** – у два прийоми;
- ❑ **зелені корми** – свіжоскошеними;
- ❑ **зернові** – у суміші із зволоженими висівками.

Годують жеребців-плідників 4-5 разів на добу.

Жеребці повинні мати систематичний моціон.

3. ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ КОНЕМАТОК

Норми годівлі жеребної кобили залежать:

- ☐ жива маса,
- ☐ вік,
- ☐ вгодованість,
- ☐ порода,
- ☐ період жеребності.

Структура раціону жеребних кобил:

- ☐ концентрати – 30-40%,
- ☐ грубі – 50-55%,
- ☐ соковиті – 5-15%.

Забороняється згодовувати жеребним кобилам:

- запліснявілі корми;
- макухи і шроти капустяних, бавовникових тощо.

Годують жеребних кобил щоденно у визначений час:

- ☐ *концкорми* – згодовують 3 рази,
- ☐ *грубі корми* – 4-5 рази,
- ☐ *соковиті корми* – 1-2 рази на добу.

Зразу після родів кобилу не піднімають, щоб передчасно не перервати пуповину (як припиниться пульсація крові). Кінець пуповини – 10-15 см, що залишають з лошам, на 1/3 довжини занурюють у розчин йоду.

Ніздрі, рот і вуха лошати – звільняють від слизу, а весь тулуб витирають чистою мішковиною. Після цього дають кобилі облизати лоша. Після закінчення родів, коли відійде послід (через 1 год.), вим'я,

кінцівки та хвіст миють теплою

У перший день після родів кобилам випоюють тепле пійло (на 10 л води 1,5 кг пшеничних висівок і 0,5 кг соняшникової чи лляної макухи), згодовують до схочу сіно.

У наступні дні, крім сіна (8-12 кг), вводять 5-12 кг коренеплодів та 3-4 кг концкормів.

У літній період – згодовують зелені корми і концентрати.

На повний раціон їх переводять на 6-8-й день після вижеребки.

Частка концентратів в перші 3 міс. лактації становить – 45-55%.

Після 3 місяців лактації (молочність знижується на 30-35%) частку концкормів у раціоні зменшують до 30-40%

Норми годівлі підсисної конематки залежать:

- ❑ жива маса,
- ❑ вік,
- ❑ вгодованість,
- ❑ порода,
- ❑ місяць лактації.

Структура раціону підсисних конематок, %:

- ❑ грубі корми – 30-35;
- ❑ соковиті корми – 15-20;
- ❑ концентровані корми – 35-55.

Годують підсисних кобил не менше 3-4 разів на добу; напувають перед кожною годівлею.

При використанні підсисних конематок на легких і середніх роботах норми їх годівлі збільшують на 25-40%. Підсисних конематок на важких роботах не використовують.

Лошатам, які не могуць самастойна ссати, праз 1-2 год. пасля народжэння молазіва выпоююць з рэжка ці ввядуць за дапамогаю носоглотковага зонда.

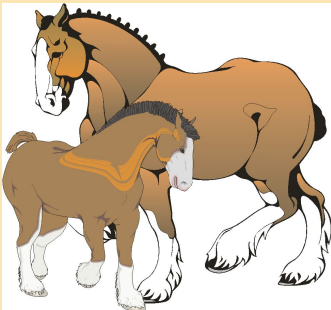
4. ГОДІВЛЯ РОБОЧИХ КОНЕЙ

Потреба робочих коней в енергії та поживних речовинах залежить:

- ☐ жива маса;
- ☐ вгодованість;
- ☐ виконувана робота (легка, середня, важка);
- ☐ фізіологічний стан (для кобил).

Коням нижчесередньої вгодованості норму годівлі збільшують на 3-4 корм. од. (на 1 корм. од. – 150 г перетравного протеїну). Жеребним робочим кобилам з 3-го місяця жеребності норму збільшують на 1,5-2 корм. од., підсисним і підсисно-жеребним – на 3-4 корм. од. (на 1 корм. од. – по 110-115 г перет. протеїну).

Під час виконання середніх і важких робіт – годують 6-7 разів на добу.

Структура раціонів для робочих коней, %:

Вид роботи	Концентрати	Грубі	Соковиті
Легка робота	20-30	40-60	10-40
Середня робота	35-45	35-50	5-30
Важка робота	50-55	25-40	5-25

Характеристика роботи коней, км/день

Вид роботи	Легка	Середня	Важка
Перевезення повного воза	15	25	35
Перевезення повного воза, а назад порожняка	10	17	24
Під сідлом	35	58	80
Різні роботи (в год.)	4	6	8

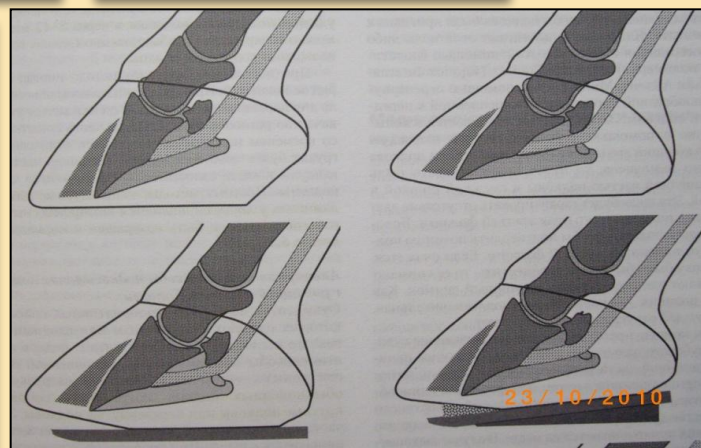
Примірні добові даванки робочим коням основних кормів, кг/гол./добу

Види роботи	концен- трати	сіно	силос	карто- пля	корене- плоди	зелена маса
Легка робота	0-3	15-20	12-16	4-6	8	35-45
Середня робота	3-8	8-14	14-20	5-6	8	35-45
Важка робота	3-12	6-16	10-25	6-15	8-12	20-25

5. НАПУВАННЯ КОНЕЙ

Середньодобова потреба коней у воді становить – 40-50 л;
у спеку при напруженій роботі – до 70-80 л.

Ревматичне запалення копит (опій)

Дякую за увагу!

Лекцію підготував доцент кафедри годівлі тварин і технології кормів ГОЛОДЮК І.П.